

З Л Ю Б О В ' Ю Д О
Д І Т Е Й : 1 0 5 Р О К І В В І Д
Д Н Я Н А Р О Д Ж Е Н Н Я
Ю Р І Я З Б А Н А Ц Ь К О Г О

П и с ь м е н н и к и Ч е р н і г і в щ и н и – д і т я м

УДК 016:8

Матеріал підготувала Л.Казакова

Відповідальна за випуск Т. Клюй

Літературний редактор Г.Вечерська, О. Волченко

З любов'ю до дітей: 105 років від дня народження Юрія Збанацького: пам'ятка юному читачеві / КЗ «Чернігівська обласна бібліотека для дітей» ; уклад. Л. М. Казакова. – Чернігів, 2019. – 13 с. – (Письменники Чернігівщини – дітям).

Пам'ятка знайомить читачів з відомим літературознавцем, письменником Юрієм Збанацьким, уродженцем Чернігівщини.

Департамент культури і туризму, національностей та релігій
Чернігівської облдержадміністрації

КЗ «Чернігівська обласна бібліотека для дітей»

З любов'ю до дітей:

105 років від дня народження

Юрія Збанацького

Письменники Чернігівщини – дітям:

пам'ятка юному читачеві

Чернігів-2019

Юрій Оліферович Збанацький народився в селі Борсуків на Чернігівщині. Зростав на берегах „зачарованої Десни”. Батько письменника — учасник першої світової війни — був поранений, довго хворів і рано помер. Мати за своє життя зазнала багато горя: поховала чотирьох маленьких дітей, у роки війни проводжала сина у партизанський загін і чекала...

Ріс Юрко здібним і цікавим хлопчиком, вирізнявся великою спостережливістю, надзвичайною пам'яттю та кмітливістю.

Початкову школу закінчив у рідному селі. Писати вірші й оповідання Юрко почав ще у школі. З папером тоді було важко, а в райкомі комсомолу знали, що хлопець складає вірші, і часто «дарували» йому списані з одного боку чернетки. Тому й зрозуміло, чому письменник-початківець подарував свій перший твір-п'єсу «Дурні поженилися» даній установі. І забув про це.

Одного разу, перебуваючи в Острі, юнак помітив афішу: у театрі ставилася п'єса «Дурні поженилися». Юркові захотілося переглянути її, але оскільки грошей на квиток не було, довелося удвох з товаришем ще зранку пробратися до театру і до вечора пролежати під лавками. Як же зрадів юнак, коли зрозумів, що це його п'єса!

Незважаючи на те, що сім'я Збанацьких була багатодітною та ще і часто хворів батько, на сімейній раді було вирішено одноставно: Юрко буде навчатися. Спочатку була семирічна школа в районному центрі, що знаходився за тринадцять кілометрів від села. Потім юнак здобував освіту в Чернігівському педагогічному технікумі, продовжував навчання на мовно-літературному факультеті Ніжинського педінституту.

Восени 1931 року починається педагогічна діяльність Юрія Збанацького, якому на той час не було й вісімнадцяти років. Перший вірш молодого вчителя з'явився у газеті в 1932 році.

У роки Другої світової війни Юрій Оліферович організував партизанський загін, а потім командував великим партизанським з'єднанням імені Щорса. Виданий зрадником, Збанацький потрапив до рук німців. За період дев'ятимісячного ув'язнення він пройшов через Чернігівську тюрму, Яцевський концтабір, голод і тортури. В осінню ніч 1942 року Ю.Збанацькому вдалося втекти із-за колючого дроту, тоді

німці схопили матір письменника Євгенію Вікторівну. Ні погрози, ні катування не змусили цю мужню жінку видати сина. Її було страчено. Згодом ці події ляжуть в основу повісті „Єдина”. Від рук нацистів загинув також рідний брат Юрія Збанацького Василь, якому було лише чотирнадцять років.

Та особисте горе не зламало письменника. Він пише нариси, оповідання, повісті, а між боями читає їх солдатам. Таких творів налічувалося вже до двадцяти, але в одному з боїв рукописи згоріли.

Після війни Юрій Збанацький працював старшим викладачем і деканом факультету мови та літератури Київського педінституту, кілька років керував літературною студією.

Одна за одною виходили книжки для дітей, яких налічується більше двадцяти. Справжнім початком письменницької біографії Юрія Збанацького стала повість „Таємниця Соколиного бору”, а своєрідним її продовженням — повість „Літо Соколиного бору”.

Роман «Хвилі» (1967) отримав Державну премію ім. Т. Шевченка (1970), історично-біографічний роман «Сеспель» (1961) отримав літературну премію Чуваської АРСР ім. М. Сеспеля (1967).

За романи «Кують зозулі» (1975), повісті «Курилові острови» (1963) та інші письменник удостоєний Премії ім. Лесі Українки (1975).

Повісті «Між добрими людьми», «Морська чайка», «Курячий бог», роман «Сеспель» екранізовані на Київській кіностудії ім. О. П. Довженка. За сценаріями Ю. Збанацького поставлені кінофільми «Таємниця партизанської землянки», «Чекайте зв'язкового».

Твори Ю. Збанацького перекладено багатьма мовами світу. Помер письменник у 1994 р.

Юрій Збанацький мав семеро онуків — п'ятьох дівчаток і двох хлопчиків. Найменшого назвали Юрієм, дідусь дуже радів і говорив: «Хай тепер буде справжній Юрій Збанацький» (це тому, що сам він у документах значився Григорієм).

Якщо оцінювати особистість Юрія Збанацького за регаліями та займаними посадами, то в 19 років — директор школи, у 28 — командир одного з найбільших партизанських з'єднань, потім — керівник Київської міської організації Спілки письменників України,

Герой Радянського Союзу, лауреат усіх найпрестижніших письменницьких премій України.

Читаємо про письменника:

- 1.Бедзик Ю . Сіяч вірності і добра / Ю . Бедзик // Літературна Україна . – 2004 . – 15 січня . – С . 7 .
- 2.Горlach Л . Він не з легенди / Л . Горlach // Отяий поріг . – 2014 . - № 2 . – С . 11 .
- 3.Горlach Л . Мій добрий земляк / Л . Горlach // Українська літературна газета . – 2014 . – 31 січня .
- 4.Збанацький А . Він і на війні залишався педагогом / А . Збанацький ; інтерв'ю вів В . Дехтяренко // Урядовий кур'єр . – 2010 . – 20 квітня . – С . 11 .
- 5.Збанацький А . Під яблунями у Ворзелі / А . Збанацький // Літературна Україна . – 2005 . – 17 лютого . – С . 4 .
- 6.Петренко Н . Малиновий дзвін пам'яті / Н . Петренко // Гарт . – 2013 . – 26 грудня . – С . 11 .
- 7.Реп'ях С . Незабутнє: Юрію Збанацькому – 80 / С . Реп'ях // Деснянська правда . – 1994 . – 6 січня .

1. Юрій Оліферович. - К. : Радянський письменник, 1972, 1973, 1995. - 231 с. : портр.
- 2.Збанацький, Юрій Оліферович. Згадаймо, друзі, пережите! : оповідання / Збанацький, Юрій Оліферович. - К. : Державне видавництво художньої літератури, 1959. - 259 с.
- 3.Збанацький, Юрій Оліферович. Твори : У 4 т. Т. 2 : Єдина: повість. Оповідання. Ху-лань: повість / Збанацький, Юрій Оліферович. - К. : Державне видавництво художньої літератури, 1964. - 515 с.
- 4.Збанацький, Юрій Оліферович. Твори : У 4 т. Т. 1 / Збанацький, Юрій Оліферович ; вступ. ст. М. Левченка. - К. : Державне видавництво художньої літератури, 1963. - 570 с.
- 5.Збанацький, Юрій Оліферович. Твори : У 4 т. Т. 3 : Переджнив'я: роман. Оповідання / Збанацький, Юрій Оліферович. - К. : Державне видавництво художньої літератури, 1964. - 618 с.
- 6.Збанацький, Юрій Оліферович. Твори : У 4 т. Т. 4 : Сеспель: роман. Оповідання / Збанацький, Юрій Оліферович. - К. : Державне видавництво художньої літератури, 1964. - 526 с.
- 7.Збанацький, Юрій Оліферович. Твори : У 4 т. Т. 1 / Збанацький, Юрій Оліферович ; вступ. ст. А. Дімарова. - К. : Дніпро, 1984. - 359 с.
- 8.Збанацький, Юрій Оліферович. Твори : У 4 т. Т. 2 : Єдина: повість. Хвилі: роман / Збанацький, Юрій Оліферович. - К. : Дніпро, 1984. - 552 с.
- 9.Збанацький, Юрій Оліферович. Твори : У 4 т. Т. 3 : Переджнив'я: роман. / Збанацький, Юрій Оліферович. - К. : Дніпро, 1984. - 445 с.
- 10.Збанацький, Юрій Оліферович. Твори : У 4 т. Т. 4 : Сеспель: роман. Поліські билиці / Збанацький, Юрій Оліферович. - К. : Державне видавництво художньої літератури, 1964. - 543 с.
- 11.Збанацький, Юрій Оліферович. Героподвія : повість / Збанацький, Юрій Оліферович ; мал. В.Чеканюка. - К. : Веселка, 1966. - 166 с. : ілюстр.

- 12.Збанацький, Юрій Оліферович. Героподвня : повість / Збанацький, Юрій Оліферович ; мал. Г. Козлова. - М. : "Детская литература", 1968. - 189 с. : ілюстр.
- 13.Збанацький, Юрій Оліферович. Курилові острови : повість / Збанацький, Юрій Оліферович ; іл. А.Силаєв. - К. : Дитвидав УРСР, 1963. - 264 с. : іл.
- 14.Збанацький, Юрій Оліферович. Военные рассказы : повість / Збанацький, Юрій Оліферович ; мал. В. Харчева. - М. : Советский писатель, 1969. - 239 с. : ілюстр.
- 15.Збанацький, Юрій Оліферович. Доля : оповідання / Збанацький, Юрій Оліферович ; мал. В. Кравченко. - К. : Радянський письменник, 1961. - 294 с. : ілюстр.
- 16.Збанацький, Юрій Оліферович. Єдина : повість / Збанацький, Юрій Оліферович ; мал. О. Стеценко. - К. : Воєнне видавництво Київський філіал, 1990. - 264 с. : ілюстр.
- 17.Збанацький, Юрій Оліферович. Любов : оповідання / Збанацький, Юрій Оліферович. - К. : Радянський письменник, 1957. - 318 с.
- 18.Збанацький, Юрій Оліферович. Курилові острови; Морська чайка; Курячий бог: повісті. Оповідання / Збанацький, Юрій Оліферович ; худож. оформл. А.Резниченка. - К. : Веселка, 1973. - 491 с. : іл.
- 19.Збанацький, Юрій Оліферович. Кують зозулі : роман / Збанацький, Юрій Оліферович ; мал. В.Євдокименко. - К. : Веселка, 1975. - 502 с. : ілюстр.
- 20.Збанацький, Юрій Оліферович. Лісова красуня / Збанацький, Юрій Оліферович ; худож. А.Резніченко. - К. : Молодь, 1955. - 175 с.
- 21.Збанацький, Юрій Оліферович. Малиновий дзвін: Роман. Між добрими людьми : повість / Збанацький, Юрій Оліферович ; худож. І.В.Остроменська. - К. : Радянська школа, 1986. - 424 с. : ілюстр. - (Світ в образах).
- 22.Збанацький, Юрій Оліферович. Сеспель : роман / Збанацький, Юрій Оліферович. - К. : Молодь, 1961. - 451 с. : портр.

- 23.Збанацький, Юрій Оліферович. Привітайте мене, друзі! : повісті / Збанацький, Юрій Оліферович ; мал. Г.Гаркуша. - К. : Молодь, 1956, 1976. - 238 с. : ілюстр.
- 24.Збанацький, Юрій Оліферович. Пообіч Талі : повісті, оповід., спогади / Збанацький, Юрій Оліферович ; Передм. В.Бичка. - К. : Молодь, 1984. - 320 с.
- 25.Збанацький, Юрій Оліферович. Ошукана віра : Невигад. оповід.... / Збанацький, Юрій Оліферович ; худож. С.Цилов. - К. : Радянський письменник, 1989. - 333 с. : іл.
- 26.Збанацький, Юрій Оліферович. Морська чайка : повість та оповід. / Збанацький, Юрій Оліферович ; мал. А. Резниченка. - К. : Дитвидав, 1959. - 258 с.
- 27.Збанацький, Юрій Оліферович. Червона роса : роман / Збанацький, Юрій Оліферович. - К. : Радянський письменник, 1981, 19889. - 296 с.
- 28.Збанацький, Юрій Оліферович. Хвилі; Єдина : роман. Повість / Збанацький, Юрій Оліферович ; Вступ. сл. Ю.Д.Бедзик. - К. : Україна, 2003. - 639 с. : портр. - (Бібліотека Шевченківського комітету).
- 29.Збанацький, Юрій Оліферович. Таємниця Соколиного бору : повість / Збанацький, Юрій Оліферович ; мал. А.Резниченка. - Перевид. - К. : Веселка, 1985, 1978. - 319 с. : іл. - (Звитяга).
- 30.Збанацький, Юрій Оліферович. Таємниця Соколиного бору ; Літо в Соколиному : повісті / Збанацький, Юрій Оліферович ; вступ. ст. В. Бичко ; мал. А. Резниченка. - К. : Веселка, 1971, 1953. - 496 с. : іл.
- 31.Збанацький, Юрій Оліферович. Стародуби; Я був дідусем : повісті / Збанацький, Юрій Оліферович ; мал. В.Євдокименко. - К. : Веселка, 1979. - 296 с. : ілюстр.
- 32.Збанацький, Юрій Оліферович. Радість і надії : нариси і статті / Збанацький, Юрій Оліферович ; ред. М. Стеблина. - К. : Молодь, 1970. - 230 с.
- 33.Збанацький, Юрій Оліферович. Пригоди Івана Коструба : повість / Збанацький, Юрій Оліферович ; мал. М. Богданець. - К. : Веселка, 1984. - 278 с. : ілюстр.

- 34.Збанацький, Юрій Оліферович. Над Десною : збірка оповідань / Збанацький, Юрій Оліферович. - К. : Радянський письменник, 1951. - 215 с.
- 35.Збанацький, Юрій Оліферович. Три повісті / Збанацький, Юрій Оліферович ; ред. В. Кава. - К. : Дитвидав, 1963. - 607 с. : іл.
- 36.Збанацький, Юрій Оліферович. Школярі : повісті / Збанацький, Юрій Оліферович ; мал. В.Євдокименка. - К. : Веселка, 1983. - 533 с. : ілюстр. - (Бібліотечна серія).
- 37.Збанацький, Юрій Оліферович. Гвардії Савочка : оповідання / Збанацький, Юрій Оліферович ; мал. В.Євдокименка. - К. : Веселка, 1968. - 67 с. : іл.
- 38.Збанацький, Юрій Оліферович. Крилатий гонець : оповідання / Збанацький, Юрій Оліферович ; мал. М. Іванов. - К. : Молодь, 1953. - 46 с. : іл.
- 39.Збанацький, Юрій Оліферович. Морська чайка : повість та оповід. / Збанацький, Юрій Оліферович ; мал. А. Резниченко. - К. : Дитвидав, 1967. - 191 с.
- 40.Збанацький, Юрій Оліферович. Лісова красуня; Між добрими людьми; Балада про знамено: оповідання / Збанацький, Юрій Оліферович ; худож. А.И.Резниченко. - К. : Веселка, 1972. - 450 с. : ілюстр.
- 41.Збанацький, Юрій Оліферович. Курячий бог / Збанацький, Юрій Оліферович ; Мал. Л. Іванова. - К. : Веселка, 1966. - 84 с. : іл.
- 42.Збанацький, Юрій Оліферович. Лісова красуня; Славко; Балада про знамено: повісті для серед. шк. віку / Збанацький, Юрій Оліферович. - К. : Веселка, 1987. - 328 с.
- 43.Збанацький, Юрій Оліферович. Казка про братика та сестричку / Збанацький, Юрій Оліферович ; іл. Н.Костенка. - К. : Веселка, 1964. - 28 с. : іл.

З любов'ю до дітей:
105 років від дня народження
Юрія Збанацького:
пам'ятка юному читачеві

Відповідальна за випуск Т. Ключ
Матеріал підготувала Л. Казакова
Літературний редактор Г. Вечерська, О. Волченко
Комп'ютерна верстка О. Ташлик

Видавець:

Чернігівська обласна бібліотека для дітей

вул. Рокосовського, 22а

м.Чернігів 14032

тел. 0462-95-19-45

<http://ostrovskogo.com.ua/>

mail: ostrovskogo@online.ua